Ügyszám: 127/K/2008-2.

Draskovics Tibor

tárca nélküli miniszter

1055 Budapest

Kossuth L. tér 4.

Tisztelt Miniszter Úr!

Ön hatósági határozatban megállapított fogyasztóvédelmi jogsértések kapcsán nyilvánosságra hozható adatokkal összefüggésben fordult hozzám.

Tájékoztatom, hogy az adatvédelmi biztos több ügy kapcsán foglalkozott fogyasztóvédelmi kérdésekkel, és 2006. július 5-én ajánlást adott ki a fogyasztók jogait érintő adatok nyilvánosságáról, mely honlapunkon olvasható (http://abiweb.obh.hu/abi/index.php?menu=aktualis/ajanlasok&dok=11559). Az ajánlásban a biztos kezdeményezte az illetékes miniszterekénél a fogyasztóvédelmi szervek eljárásának nagyobb nyilvánosságát garantáló szabályok megalkotását; a nyilvános adatkör egyértelmű meghatározását, széleskörű közzétételi kötelezettség előírását, valamint a Ket. vonatkozó szabályainak felülvizsgálatát. Az ajánlás felhívja a figyelmet a jogértelmezési és jogalkalmazási nehézségekre is, melyek részben megegyeznek az Ön által felvetett kérdésekkel. Az ajánlás lényege a következőkben foglalható össze:

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 2. § 4. pontja tartalmazza a közérdekű adat fogalmát, mely alapján minden olyan adat, mely közfeladatot ellátó szerv - így a fogyasztóvédelmi feladatokat ellátó hatóságok - kezelésében van, tevékenységükre vonatkozik és nem személyes adat, közérdekű adatnak tekintendő, mely bárki által megismerhető, vagyis nyilvános. Ezeket a nyilvános információkat igény esetén kötelező közölni, illetve kérés nélkül is közzétehetőek/közzéteendőek.

A Ket. 69. §-a (6) bekezdésének c) és d) pontja egy meghatározott adatkör nyilvánosságát írja elő. Eszerint a hatóság az érdekeltség vizsgálata nélkül, bárki számára hozzáférhetővé teszi azokat a döntéseket, amelyeket a lakosság jelentős részét érintő ügyben, a fogyasztók jogait közvetlenül érintő ügyben hozott. Bárki igényelheti ezen határozatok, illetve adatok rendelkezésre bocsátását, és ezeket felhasználhatja, terjesztheti. Nem egyértelmű azonban, hogy mely ügyek tartoznak e körbe. Ez valóban nehézséget okoz a hatóságoknak, ezért indokolt e fogalmak kiterjesztő értelmezése a jogalkalmazás során, melynek határát az üzleti titok jelentheti a jogosult jogszerű pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekeire tekintettel.

Az ajánlás szerint a fogyasztóvédelmi ügyek nyilvánosságával kapcsolatos jelenlegi rendelkezések számos ponton eltérnek az Avtv. rendelkezéseitől, gyakran ellentmondásosak, a jogszabályok egy része pedig a nyilvánosságot illetően indokolatlanul korlátozó. Részben ennek tudható be a fogyasztóvédelmi hatóságok bizonytalansága és időnkénti túlzott óvatossága a fogyasztóvédelemmel összefüggő közérdekű adatok kezelése során. Mindez a nyilvánosságra vonatkozó eljárási szabályok átgondolását, összehangolását igényli.

További jogi nehézséget vet fel, hogy az eljárás mely szakaszában hozott határozatokra terjed ki a nyilvánosság, illetve a közzététel lehetősége, mivel a Ket. 81. §-ának (8) bekezdése szerint a törvény elrendelheti *„a jogerős határozat”* nyilvános közzétételét. Az ajánlás szerint e szabály nem értelmezhető úgy, hogy csak a jogerős határozatok tehetők közzé és csak kifejezett törvényi rendelkezés esetén. E bekezdés nem szűkítheti a jogalkotó által is

megkívánt, a fogyasztók magas szintű védelmét és az információszabadságot is szolgáló nyilvánosságot, a Ket. 69. §-a (6) bekezdésének érvényesülését. Közzétételi kötelezettség jogszabály általi előírására egyébként sem kell kifejezett felhatalmazást adni, mivel ez a jogalkotói hatáskörből következik.

Az adatvédelmi biztos álláspontja szerint ismétlődő, súlyos, szándékos jogsértések esetén a jogalkalmazóknak ne legyen mérlegelési joguk a közzétételt illetően, hanem jogszabály kötelezze őket az információk, marasztaló határozatok közzétételére, a lakosság tájékoztatására.

A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Ftv.) 2007. VI. 1-től hatályos 51. §-a kibővítette a nyilvános és közzéteendő, fogyasztóvédelemmel kapcsolatos adatok körét. Ez azonban a jogalkalmazási nehézségeket nem szüntette meg, hiszen – egyebek mellett – nem oldotta fel a fogyasztóvédelmi ügyekben eljáró különböző hatóságok adatkezelési szabályainak ellentmondásait.

Az adatvédelmi biztos a közigazgatási egyeztetés keretében 2007 júliusában véleményezte a Ket. módosításáról készült tervezetet. Javaslatot tett a 69. §-a (6) bekezdésének korrekciójára.

A biztosi vélemény szerint a Ket. 81. § (8) bekezdésének valamint 69. § (6) bekezdésének együttes értelmezése a jogalkalmazók számára nehézséget okozhat. A szabályozásnak egyértelművé kellene tennie, hogy a 81. § (8) bekezdés alapján történő közzététel nem szűkíti a 69. § (6) bekezdésben foglalt nyilvánosságot a jogerős határozatokra, hanem egy további kötelezettségre utal: a kérelem nélküli közzétételre.

A biztos kezdeményezte továbbá, hogy hozzáférhetőek legyenek a jogi személyekkel, jogi személyiség nélküli szervezetekkel, egyéni vállalkozóknak a vállalkozásával kapcsolatban lefolytatott hatósági ellenőrzés keretében hozott, jogsértést és szankciót megállapító határozatok.

A biztosi a részleges korrekciók felvetése mellett általánosságban is felhívta a figyelmet arra, hogy a Ket. a közfeladatot ellátó szervek igen széles körének közérdekű adatkezelését illetően „felülírja” a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alkotmányos jogot szabályozó Avtv.-t. A közérdekű adatok megismerése az Alkotmányban meghatározott alapvető jog gyakorlása, amellyel összefüggésben alig, vagy egyáltalán nem értelmezhetők a közigazgatási jogviszony ismérvei (hatáskör, érdekeltség stb.). Ennek ellenére a jogalkotó a Ket. 69. § (6) bekezdésének megalkotásával a közigazgatási hatósági eljárás keretébe "csatornázta be" a közigazgatási hatósági eljárás során kezelt közérdekű adatok megismerését. Ez azért aggályos, mert a Ket. az Avtv.-nél gyengébb jogérvényesítési pozíciót biztosít az alkotmányos jog érvényesítésére. A közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alkotmányos jog szabályozása körében nem az Avtv-t kell egy eljárási törvényhez igazítani, hanem fordítva.

A közigazgatás eljárás nyilvánosságának a biztos által javasolt újraszabályozása elengedhetetlenné teszi a közigazgatási rutin beidegződéseinek megváltoztatását, ehhez pedig számos intézkedésre, például a jogalkalmazók széles körének felkészítésére van szükség. A biztos javasolta, hogy kezdődjön meg a közigazgatási hatósági eljárások nyilvánosságának átfogó felülvizsgálatára irányuló előkészítő munka.

Egyetértek Önnel abban, hogy ma a törvényi rendelkezések jelentős értelmezési teret hagynak a jogalkalmazók számára, és abban is, hogy az összhang az eltérő szabályok és az eljáró hatóságok nagy száma miatt önmagától nem jöhet létre. Az ellentmondások adatvédelmi biztosi jogértelmezéssel sem oldhatók fel. A szükséges jogalkotási feladatok meghatározásához bizonyára hasznos volna az érintett szervek és az érintett tárcák szakértőinek konzultációja.

Hivatalom kész szakmai segítséget nyújtani a fentiekkel kapcsolatos jogalkotói munkában. Amennyiben erre sor kerül, az egyeztetésre dr. Kerekes Zsuzsa főosztályvezetőt (T.: 475-7233, kerekes@obh.hu) jelölöm ki.

Budapest, 2008. február 8.

Üdvözlettel,

az adatvédelmi biztos jogkörében eljárva:

Dr. Szabó Máté

az állampolgári jogok

országgyűlési biztosa